

1 **Resolusjon Nr. 1**

2 **Aldersgrense på energidrikk**

3 Energidrikker er en samlebetegnelse på leskedrikker med ekstra
4 høyt innhold av koffein. Koffein er et sentralstimulerende middel
5 som gjør at man føler seg mer våken og får lavere reaksjonstid, men
6 belaster også hjertet og hjernen. Ved inntak under myndighetenes
7 anbefalte grenseverdier (400mg for voksne) vil man normalt sett
8 ikke merke noen alvorlige bivirkninger. Bivirkningene ved inntak av
9 koffein kan være blant annet:
10 uro, irritabilitet, nervøsitet, hjertebank, munntørhet, høy puls,
11 blodåresammentrekning, høyt blodtrykk, diaré, angst og
12 søvnproblemer.

13 For barn og unge vil selv små mengder kunne utløse alvorlige
14 bivirkninger og utgjøre en helserisiko. Derfor vil Forbrukerrådet ha en
15 aldersgrense for bruk av energidrikk, noe vi er enige i.
16 Forbrukerrådet har ikke anbefalt noen spesifikk aldersgrense, men vi
17 mener den bør settes til 18 år slik at den tilsvarer aldersgrensene for
18 både alkohol og tobakk.

19 En slik aldersgrense vil være holdningsendrende i samfunnet, og vil
20 heve terskelen for bruk blant mindreårige.

21 **Nordland Senterparti vil:**

- 22 ● innføre 16-års aldersgrense for kjøp og bruk av energidrikk.

23 Resolusjon Nr. 2

24 Alle metoder for kraftproduksjon må gis samme forutsetninger for 25 utvikling

26 De kommende årene vil Nordland oppleve en stor vekst i behovet
27 for kraft, både mengde og effekt, om man ser på prognoser utført av
28 Statnett, NVE og andre. Om vi lykkes med elektrifiseringen av
29 samfunnet og planlagte etableringer av industri og andre næringer
30 vil Nordland gå fra et stort kraftoverskudd og et stabilt
31 konkurransefortrinn med lave priser, til et mulig kraftunderskudd og
32 priser som blir både høye og med store svingninger. Dette vil gjøre
33 det vanskelig å beholde og utvikle eksisterende arbeidsplasser
34 samtidig som det kan spenne beina under nye etableringer. Vi ser at
35 i enkelte regioner vil man ikke kunne tilby etableringer den
36 strømmen de ber om både på grunn av kraftmangel og på grunn av
37 manglende kapasitet i strømmettet. Nordland Senterparti har
38 allerede vedtatt politikk angående forsterking av det regionale
39 strømmettet, derfor vil denne resolusjonen ha fokus på
40 strømproduksjon.

41 Dagens politikk i Norge peker på bare 2 løsninger for å øke
42 strømproduksjonen. Utvikle eksisterende og ny vannkraft, og i stor
43 grad er det pekt på vindkraft på land og til havs. Med tanke på de
44 ulike scenariene man ser for fremtiden må vi tørre å tenke bredere.
45 Man må se på alle mulige kraftproduksjonsmetoder og utrede
46 fordeler og ulemper slik at man kan ta gode valg som står seg i lang
47 tid.

48 Nordland fylke er store innen reiseliv. Og det vi selger er vår vakre
49 natur. Naturen er også en viktig bidragsyter til at nordlendingene
50 flommer over av stolthet og boglede over sitt hjemsted. Vi bruker
51 naturen til rekreasjon og det gir oss enorme verdier i form av
52 folkehelsegevinst. Både fysisk og psykisk. Arealbruk og verdisetting
53 av arealer som går tapt ved eventuell kraftutbygging må tas ekstra
54 hensyn til i Nordland.

55 På dette området er vindkraft en av de dårligste energiformene. I
56 tillegg kreves det store nettutbygginger for å koble slike anlegg på
57 strømmettet. Noe som koster ennå mer natur, men også vil gi kunder
58 en kraftig økning i nettleie. Man vil også ha et stort behov for
59 balansekraft for å kunne levere de dagene det ikke blåser. Dette vil
60 kreve investeringer i eksisterende vannkraftverk som ikke
61 nødvendigvis øker mengden strøm vi produserer, men gir oss
62 muligheten å produsere mer strøm på kort tid. Dette vil føre til

63 høyere produksjonskostnader, men ikke minst vil det gi et behov for
64 å kjøre vannkraftproduksjonen på og av oftere og i større grad enn i
65 dag. Dette har store konsekvenser for livet i og langs elvene
66 nedenfor kraftverket. Der endring i vannføring tar livet av både fisk
67 og planter.

68 Et godt svar på disse utfordringene er kjernekraft. Her kan man på
69 arealet til en fotballstadion produsere like mye kraft som vindkraft
70 trenger 300 km² til å produsere. I tillegg er den stabil og produserer
71 hver dag, uavhengig av været. Dette vil igjen føre til at man med
72 kjernekraft som basisproduksjon kan utnytte vår regulerbare
73 vannkraft mye mer effektivt. Kjernekraftproduksjonen kan plasseres
74 nært der behovene er og dermed reduserer man behovet for
75 utbygging av strømmnett. Tap av energi i overføring vil da nærmest
76 forsvinne. Dette vil kunne gi stabile lave strømpriser, lav nettleie og
77 gode vilkår for innbyggere, eksisterende og ny næringsaktivitet.

78 **Nordland Senterparti vil:**

- 79 • Jobbe for at alle potensielle produksjonsmetoder for kraft
80 utredes og gis like vilkår for å kunne utvikles, også kjernekraft.
- 81 • Støtte all kraftproduksjon som i større grad enn andre ivaretar
82 vår unike natur
- 83 • Ivareta konkurransefortrinnet lav og stabil kraftpris gir vårt
84 næringsliv

85 **Resolusjon Nr. 3**

86 **«En folkehøgskole for alle» - Sjunkehatten har løsningsene**

87 Regjeringen fikk forelagt seg NOU 2022:16 «En folkehøgskole for
88 alle- Vilkår for økt kvalitet og mangfold i folkehøgskolene» 31.
89 oktober 2022. Rapporten tar for seg folkehøgskoleordningen som
90 helhet. Den tar opp forhold som prosjektet Sjunkehatten har pekt på
91 gjennom sitt 10 år lange arbeid, med støtte fra Nordland Senterparti.

92 Unge med funksjonsnedsettelse opplever færre valgmuligheter og
93 dårligere tilgang til folkehøgskolen enn andre. Ungdommene ønsker
94 gjerne å gå på samme kurs som andre, og ikke ha egne kurs for
95 personer med funksjonsnedsettelse. Hvordan kurset er lagt opp og
96 hvordan bygningsmassen er utformet er sentrale hindringer for
97 valgfrihet blant unge med funksjonsnedsettelse. Dette innfrir
98 Sjunkehatten på alle måter.

99 I Nordland har vi sterke fagmiljøer innenfor habilitering og
100 rehabilitering med blant annet vekstbedrifter, RIBO og Valnesfjord
101 helsesportssenter.

102 Sjunkehatten folkehøgskole er et samfunnsutviklingsprosjekt som
103 skal redusere ulikhet og sikre inkluderende, rettferdig
104 allmenndanning og fremme muligheter for livslang læring for alle.
105 En barrierefri skole, som fyller et behov for å kunne inkludere unge
106 mennesker slik den nye NOU'en peker på. Forskning viser at
107 folkehøgskoler motiverer og gjør overganger til annen utdanning og
108 arbeidsliv enklere. Sjunkehatten folkehøgskole vil bidra til at unge
109 mennesker- uavhengig av fysiske forutsetninger- vil kunne ha et av
110 sine livs beste år og føle seg som en av alle- og ikke en ved siden av.
111 Et slikt tilbud i Nordland vil være en foregangsmodell for
112 inkludering, og et utstillingsvindu for andre bygg og tjenester.

113 Nordland Senterparti vil jobbe for at Sjunkehatten folkehøgskole blir
114 realisert gjennom aktivt politisk arbeid for å sikre statlig
115 fullfinansiering.

116 **Resolusjon Nr. 4**

117 Felles strategi for flere hender i eldreomsorgen

118 Vi har i dag et skrikende behov for flere personer som ønsker å
119 jobbe med geriatri i kommunene. Både på sykehjem og i
120 hjemmetjenesten er bemanningssituasjonen kritisk, med for få
121 ansatte og stort press på de ansatte som allerede jobber der.

122 Ansatte gruer seg til å gå på jobb, og hjemmetjenesten er den
123 arbeidsplassen i Norge der det skrives ut flest
124 langtidssykemeldinger. Sykefravær på over 16 dager er på 7,7
125 prosent, nesten dobbelt så høyt som snittet i Norge, ifølge Statens
126 arbeidsmiljøinstitutt.

127 Noen kommuner prøver å jobbe mot personalmangel med økte
128 lønninger, men hva med kommuner med stram kommuneøkonomi?
129 De taper kampen om pleierne.

130 Interessen for geriatri i sykepleierutdanningen er laber. Det å jobbe i
131 eldreomsorgen har et dårlig rykte, og mange opplever å bli advart
132 mot å velge denne yrkesveien, fordi folk rett og slett ikke har det bra
133 på jobb. Vi tar altså ikke godt nok vare på sykepleierne vi allerede
134 har, og får mindre og mindre nye sykepleiere som ønsker å jobbe i
135 eldreomsorgen. Vi brenner lyset i begge endene.

136 En ny rapport fra SSB estimerer at vi i 2035 kommer til å mangle
137 18.000 helsearbeidere og 28.000 sykepleiere.

138 **Nordland Senterpartiet ønsker å:**

- 139 • Jobbe for å innføre bemanningsnorm både på sykehjem og i
140 hjemmetjenesten, for å sikre forsvarlig omsorg og minske
141 underbemanning og press på de ansatte
- 142 • Styrke kommunenes økonomiske rammer slik at det kan settes
143 inn vikarer ved både langtidsfravær og korttidsfravær
- 144 • Felles innsats og strategi for å rekruttere og beholde sykepleiere
145 innenfor eldreomsorgen

146 **Resolusjon Nr. 5**

147 **Flere sykehjemsplasser i kommunene**

148 Vi blir flere og flere eldre, de eldre bor lengre hjemme, men veldig
149 mange er syke.

150 Vi føder mindre barn og i 2030 vil antall eldre over 65 være større
151 enn unge (0-19) (Tall fra SSB).

152 Mange eldre føler seg utrygge hjemme, og ønsker å komme på
153 sykehjem. Men køene er lange, både for de som søker
154 sykehjemsplass, de som får avslag og for de som har fått innvilget
155 plass, men som det rett og slett ikke er plass til på sykehjem. Vi
156 skiller par som har vært sammen i en årrekke, der en kanskje bor på
157 sykehjem, mens den andre ikke får plass og må bo hjemme.

158 I forskrift om en verdig eldreomsorg (verdighetsgarantien) står det at
159 eldre skal få bestemme selv over eget liv, de skal ha en verdig
160 alderdom, og par som ønsker det skal få bo sammen. Men kan vi i
161 Nordland fylke si at vi oppfyller denne garantien? Det er en
162 uverdighet i eldreomsorgen i dag, og det er pårørende som ikke kan
163 eller klarer å ta opp kampen. Disse må vi i Senterpartiet stille opp for.

164 De to største problemene er at vi ikke har nok sykehjemsplasser,
165 omsorgsboliger og vi har ikke nok sykepleiere og hjelpepleiere til å
166 fylle de stillingene vi har i kommunen, både i hjemmetjenesten og
167 på sykehjemmene.

168 **Nordland Senterpartiet ønsker:**

169 - Å øke antall sykehjemsplasser, omsorgsboliger og
170 trygghetsboliger med statlige investeringsmidler

171 - Lage en langsiktig strategi for hvordan vi skal øke kapasiteten på
172 sykehjem og i hjemmetjenesten i takt med det stadig økende
173 behovet

174 - Garantere at innvilget sykehjemsplass skal kunne stå klar innen
175 rimelig tid

176 - Øke antall plasser ved dagsenter, for å avlaste pårørende

177 «Du skal ikke glemme så inderlig vel, den urett som ikke rammer
178 deg selv»

179 **Resolusjon Nr. 6**

180 **Frivillige skal ikke måtte ofre lønnen for å redde liv!**

181 At det norske lokalsamfunnet driftes mye på frivillighet er ingen
182 hemmelighet, men det er kanskje ikke like åpenbart at en stor del av
183 beredskapen vår også holdes oppe på frivillig basis.

184 I Norge har organisasjonene Røde Kors og Norsk Folkehjelp til
185 sammen 480 lokallag rundt om i landet vårt. Det store antallet
186 lokallag bidrar til at hjelpekorpsene og de frivillige har meget god
187 lokal kjennskap i sitt område, noe som gjør at de er raske til å
188 komme seg frem til de som trenger hjelp, og klarer å berge de trygt
189 og effektivt slik at de får videre hjelp og behandling.

190 Beredskapsorganisasjonene og deres frivillige gjør en formidabel
191 innsats for å trygge våre innbyggere og besøkende som er ute å
192 ferdes. Dette gjør noen av de på bekostning av egen økonomi, da
193 det kun er offentlige ansatte som har rett til kompensasjon for tapt
194 arbeid når de rykker ut til redningstjeneste innenfor arbeidstiden.
195 Det stilles ingen krav til at ansatte i privat sektor skal ha samme
196 kompensasjon for arbeidet de gjør for folk i nød.

197 Nordland Senterungdom mener at frivillige helter som rykker ut i
198 arbeidstiden for å hjelpe mennesker i nød skal belønnes, ikke
199 straffes. Å gjøre en samfunnstjeneste skal ikke gå ut over egen
200 økonomi, uansett hvilken arbeidsgiver du har.

201

202 **Nordland Senterparti mener derfor at:**

203 Alle frivillige som blir kalt ut på redningsaksjon i arbeidstiden skal ha
204 krav på å få kompensert lønn for den tiden hen blir borte fra jobb.

205 **RESOLUSJON NR. 7**

206 **FYLKESKOMMUNEN MÅ SATSE PÅ HELSESYKEPLEIERE!**

207 Fylkeskommunen har ansvaret for elever i videregående opplæring,
208 allikevel er helsesykepleiere et kommunalt ansvar, og derfor ett
209 kommunalt tilbud.

210 Helsesykepleiere er sentral del av elevers skolegang, helt fra starten
211 av grunnskolen og til de er ferdige på videregående. Fylkestinget i
212 Nordland har vedtatt at alle videregående skoler i Nordland skal ha
213 en helhetlig elev- og lærlingetjeneste som har et tilnærmet likt
214 tilbud uavhengig av geografi og skolestørrelse. Helsesykepleiere er
215 en del av av denne elev- og lærlingetjenesten.

216 Helsesykepleiere skal støtte og veilede barn og ungdom når det
217 kommer til spesielle behov og oppfølging, allikevel er det mange
218 elever som knytter helsesykepleiere til noen som setter vaksiner i ny
219 og ne. Det er derfor viktig at helsesykepleiere ikke blir brukt som
220 kasteballer rundt i systemet, helsesykepleiere burde ikke hindres i å
221 være sammen med elevene, fordi de skal på andre møter.

222 Ser vi på Meløy videregående skole avd. Glomfjord, har elevene
223 tilbud om helsesykepleier en dag i uken, i noen timer. Dette vill si at
224 x-antall elever må deles om ett menneske én dag i uken. Ser vi på
225 ungdomsundersøkelsen for Nordland, ligger vi over det nasjonale når
226 det kommer til bruk av helsetjenester. Det å bli kjent og trygg med
227 en helsesykepleier krever tid, det er helt essensielt at elevene har
228 noen de er trygge på, rundt seg. Ofte.

229 Normtallene er 800 elever per helsesykepleier i videregående skole,
230 550 elever per helsesykepleier i ungdomsskolen, 300 elever per
231 helsesykepleier i barneskolen.

232 I følge fylkesrapporten for ungdomsundersøkelsen benytter videregående elever fra
233 Nordland helsesykepleiere mer enn videregående elever nasjonalt.
234 Dette er tall fra 2022, og gir derfor et godt bilde av behovet for økt
235 satsing på helsesykepleiere også på videregående skole.

236 Pedagogisk psykologisk tjeneste var for innen noen år siden,
237 kommunalt ansatte. De senere årene har disse blitt ansatt i egne
238 stillinger i videregående opplæring, noe som har gitt gode resultater.

239 Nordland Senterparti ønsker å:

240 Innføre en prøveordning der helsesykepleiere blir ansatt ved de
241 videregående skolene, og der fylkeskommunene i samarbeid med
242 kommune bidrar med økonomiske midler. Dette for å sikre et bedre
243 helhetlig tilbud for elevene fra grunnskolen til videregående.

244 Resolusjon Nr. 8

245 Helseforetaksmodellen må skrotes

246 Med helseforetaksloven ble sykehusene forpliktet til å følge
247 regnskapsloven. Drift og pasientbehandling må gå i overskudd,
248 for å få råd til å investere. Med innføring av loven mistet vi
249 også vår demokratiske mulighet til å kunne påvirke tilbudet. De
250 viktigste sykehusbeslutningene tas bak lukkede dører i
251 foretaksmøter. Ansvar for svikt i pasienttilbudet eller
252 upopulære sykehusbeslutninger skyves fra helseministeren og
253 ned på de regionale helseforetakene.

254 Egenkapitalen til investeringer må sykehusene bygge opp
255 gjennom å drive pasientbehandling med økonomisk overskudd.
256 Sykehusene effektiviserer pasientbehandlingen eller kutter i
257 pasienttilbudet for å få råd til å investere. Når det investeres,
258 bygges det for smått fra dag én på grunn av trange
259 økonomiske rammer. Stykkpris - finanseringen fører til at
260 mindre «lønnsomme» pasienter risikerer å skrives ut altfor
261 tidlig etter behandling. Det er vi som pasienter som sitter igjen
262 med konsekvensene.

263 Helseforetakene i Nord-Norge sliter med store økonomiske
264 «underskudd». Den systematiske underbudsjetteringen av
265 helseforetakene har ført til en utarming og sentralisering av
266 tilbudene. Viktig fagpersonell slutter, ventetider for pasientene øker
267 og det må prioriteres mellom forsvarlig drift, vedlikehold av utstyr,
268 nye investeringer og beredskap.

269 Vi har endt opp med stengte fødeavdelinger, for få sykehussenger,
270 for høyt belegg, og for korte liggetider. Høyt press på personalet
271 resulterer i tap av fagpersonell med erfaring.

272 Vi beveger oss mot et todelt helsevesen i Norge hvor det offentlige
273 helsevesenet svekkes! Der de sosiale skillelinjene forsterkes ved at
274 andelen med private helseforsikringer øker, og private aktører vinner
275 anbud på «lønnsomme» pasienter.

276 Regjeringen har oppnevnt et utvalg som skal utrede endringer i
277 styring av sykehusene og helseforetaksmodellen. Utvalget skal
278 legge fram sin tilrådning innen 31. mars 2023.

279 Nordland Senterparti mener at regjeringen må gi arbeidet med
280 endring i styringen av sykehusene den høyeste prioritet, og

281 snarest mulig skrote helseforetaksmodellen! Vi må sikre
282 vedvarende fullfinansiering av sykehusene. Finansieringsmodellen
283 for sykehus må skille mellom drift og investering, og store
284 sykehusinvesteringer må prioriteres og fullfinansieres gjennom
285 statsbudsjettet.

286 **Resolusjon Nr. 9**

287 Incentiver for å føde flere barn

288 Eldrebølgen har kommet over oss. Snart vil mange steder og
289 kommuner i Nordland ha flere pensjonister enn arbeidstakere.
290 Denne demokratiske utviklingen må motvirkes.

291 Staten må gi incentiver for å føde flere barn.

292 Studielånet avskrives med kr 150000 for mor og far for hvert barn
293 som fødes i Nordland (Nord-Norge)

294 Engangsutbetaling ved fødsel settes til kr 50000 for hvert barn som
295 fødes og er bostedsregistrert i Nordland (Nord-Norge). Dette gjelder
296 alle fødende uavhengig av inntekt.

297 **Resolusjon Nr. 10**

298 **Strømpriskrisen må løses!**

299 Fra tidlig på 1900-talet har vi som nasjon bygd opp et system på
300 kraftsektoren som har tjent oss godt. Det har sikret landet
301 forsyningsikkerhet og lave strømpriser. Norge har opparbeidet en
302 viktig konkurransefordel, der norske strømpriser har ligget vesentlig
303 lavere enn i land vi konkurrerer med. Nå er denne fordelten i ferd
304 med å forsvinne.

305 Siden sommeren 2021 har strømprisene i Norge steget til nivåer vi
306 ikke har sett før her i landet. De høye strømprisene har ført til økte
307 priser på nær sagt alle varer og tjenester, med høyere inflasjon og
308 økte renter som resultat. I sum har strømpriskrisen fått dramatiske
309 konsekvenser for innbyggere og næringsliv.

310 Det er etablert kompensasjonsordninger som letter byrden noe for
311 husholdningene. Kompensasjonsordningen for næringslivet er
312 derimot ikke på langt nær god nok.

313 Strømprisøkningen i Norge har direkte sammenheng med den stadig
314 tettere tilknytningen til Europas energimarked, og i særdeleshet
315 med de to siste likestrømkablene til Tyskland og Storbritannia.

316

317 I Hurdalsplattformen er det slått fast at konkurransefordelen vi har
318 hatt i Norge med lave strømpriser skal videreføres, hvilket er en
319 viktig forutsetning for å utvikle attraktive lokalsamfunn og lønnsomt
320 næringsliv i hele landet. Dette er i direkte strid med prinsippene i
321 EUs energimarked, der målet er like energipriser i hele markedet.

322 Senterpartiet i regjering må sørge for at de problemene som følger
323 av et dysfunksjonelt strømmarked følges opp gjennom en helhetlig
324 politikk som sikrer suveren norsk styring og kontroll over
325 vannkraftressursene og alle avgjørelser med betydning for
326 energisikkerheten og strømprisene i Norge.

327

328 Regjeringen må sikre folkevalgt styring og kontroll over krafta bygd
329 på følgende prinsipp:

330 Forsyningssikkerheten må sikres gjennom krav til magasinfylling.
331 Det kan ikke tillates netto energiekspport når vannmagasiner er under
332 median nivå. Det må fastsettes kapasitetsgrenser for kraftutveksling
333 som ivaretar et slikt prinsipp.
334 Statnett skal fortsette å administrere kjøp og salg av strøm gjennom
335 kablene. Det skal sikre eksport av overskuddskraft, en balansert
336 kraftutveksling og mulighet for import når vi trenger det.
337 Prisen på norsk kraft til strømkunder i Norge skal være stabile og i
338 størst mulig grad gjenspeile produksjonskostnadene, med naturlige
339 påslag for kapitalkostnader, utvikling/oppgradering og fortjeneste
340 for eierne. Norge må derfor frikoples fra prisdannelsen i det
341 sentraleuropeiske/britiske markedet, jfr. flere forslag som er
342 fremmet bl.a. av Alternativ Energikommisjon.
343 Om nødvendig må myndighetene ta initiativ til forhandlinger med EU
344 for å finne omforente løsninger, der EØS-avtalen hindrer Norge i å
345 treffe ensidige nasjonale løsninger.
346 Dersom prisnivået fremover ikke ivaretar Senterpartiets mål om
347 stabile, forutsigbare og konkurransedyktige priser, så må regjeringen
348 gjennomføre en langt mer omfattende strømstøtteordning. Den må
349 innebære norske husholdninger, næringslivet og offentlig sektor får
350 strømpriser som ligger markert under prisene i landene vi
351 konkurrerer med. Bare da vil den historiske norske
352 konkurransefordelen bli gjenskapt.

353 **Resolusjon Nr. 11**

354 **Moms på brukte klær**

355 Bruktbutikker lever av å selge klær og gjenstander som har blitt
356 donert. Moms er en statlig avgift som legges på varer som selges, og
357 klær som selges i bruktbuikk er intet unntak til tross for at moms
358 allerede har blitt betalt fra importør til butikk og til slutt til
359 kundeledet. Det vil si at momsen kan ha blitt betalt hele tre ganger
360 når du kjøper et plagg hos Fretex.

361 Det må også betales moms om en klesforretning velger å gi bort
362 usolgte klær i gave. Derimot får klesforretninger fradrag for
363 ubrukelige klær som må kastes. Dermed oppfordres kleskjedene til
364 å ødelegge klær som var fullt brukbare i utgangspunktet

365 Bruktbilsalg har momsfritak i dag, og det bør være en selvfølge at
366 dette gjelder brukte klær også. Tøystoffer krever enormt med
367 ressurser å produsere, og produseres vanligvis i lavkostland der
368 prosessene ofte er forurensende og skadelig for arbeiderne. Derfor
369 må vi gjøre det attraktivt å kjøpe brukt fremfor nytt. Hvis man
370 bremser forbruket, vil også produksjonen gå ned. Uansett er det
371 mye fint og unikt man kan kjøpe på bruktbuikk.

372 **Nordland Senterparti vil at:**

373 Omsetning av brukte klær er fritatt for merverdiavgift i siste
374 omsetningsledd.

375 Klesforretninger skal ha momsfritak når de gir klær i gave til
376 bruktbuikker og ideelle organisasjoner.

377 **Resolusjon Nr. 12**

378 **Norge trenger en nasjonal handlingsplan mot samehets!**

379 Under plenumssamling i sametinget i juni ble sametingets
380 handlingsplan mot samehets behandlet. I denne handlingsplanen
381 legges det frem 17 punkter som sametinget skal jobbe med de
382 neste tre årene. Ett av disse punktene er å be regjeringen om å
383 utarbeide en nasjonal handlingsplan mot samehets.

384 På dette området bør regjeringen virkelig ikke være vanskelige å be.

385 I forskningsrapporten «Unge samers psykiske helse - En kvalitativ og
386 kvantitativ studie av unge samers psykososiale helse» kommer det
387 frem at så mange som 3 av 4 samer har opplevd diskriminering, og
388 en av fem har opplevd rasisme på nett. Samtidig er det bare 5,2%
389 som forteller at de aldri har opplevd fordommer mot deres samiske
390 gruppe.

391 Tallenes tale er tydelig – dette er et alvorlig samfunnsproblem.

392 Dette er et arbeid som bør regjeringen bør ta tak i snarest, og som
393 må prioriteres høyt. Vi kan ikke tolerere at en så stor del av vår
394 befolkning opplever å bli hetset eller diskriminert på bakgrunn av sin
395 etnisitet.

396 **Nordland Senterparti:**

397 Stiller seg bak sametingets krav om en nasjonal handlingsplan mot
398 samehets

399 Krever at arbeidet med å utvikle en slik handlingsplan kommer i
400 gang snarest.

401 **Resolusjon Nr. 13**

402 **Rekruttering av nordnorsk politi**

403 I dag ligger opptakssenter for opptak til politiutdanning i Oslo og i
404 Bergen. Hit må alle som skal gå på Politihøgskolen reise for å
405 gjennomføre de fysiske testene som er en del av opptakskravene.
406 Dette er en svært dyr reise for de studentene som kommer fra de
407 nordligste fylkene, utgiftene til reise og opphold kommer ofte opp i
408 15-20 000 kroner. Dette er både urimelig og kan være
409 utslagsgivende for om en kandidat fra nord i det hele tatt har
410 økonomi til å forsøke seg på opptak.

411 Andelen polititjenestemenn fra de nordligste fylkene og med
412 kjennskap til landsdelen er lav, og vi mener dette er uheldig for
413 fremtidig rekruttering. Det er heller ikke i tråd med allmenn
414 oppfatning om at det skal være like rettigheter og muligheter for
415 valg av utdanning og yrkesvei.

416 Det er ikke nødvendigvis opprettelse av opptakssenter i nord som er
417 svaret på problemstillingen. Selv innad i landsdelen er det lange og
418 kostbare reiseveier, og drift av et opptakssenter er ressurskrevende.

419 Nytt i 2023 er en heldigital egnethetsvurdering. Dette er bra, men
420 langt fra godt nok. Kandidater som består denne delen av testen må
421 allikevel reise til Oslo eller Bergen for å gjennomføre de fysiske
422 testene.

423 **Nordland Senterparti mener at:**

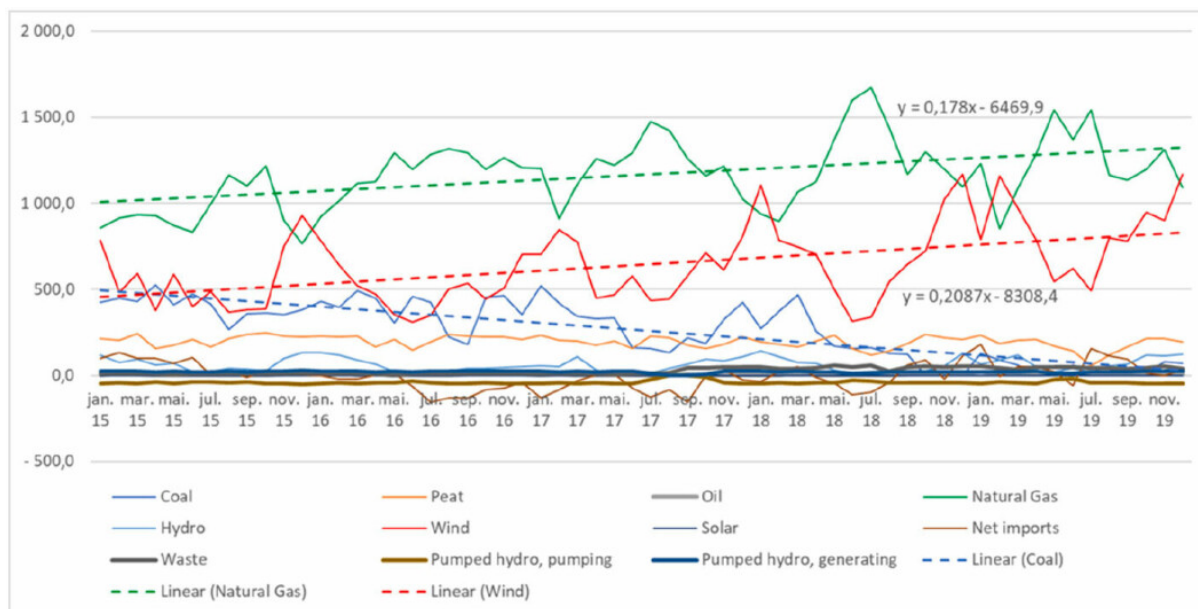
- 424 • Reise- og oppholdsutgifter over kr 10 000 i forbindelse med
425 opptak til politihøgskolen, skal refunderes.

426 Resolusjon Nr. 14

427 Start utbyggingen av kjernekraft nå

428 Energikrisen som har rammet Europa har også rammet andre steder
429 på jorden, og mange steder har ett fellestrekk – de har stor andel av
430 vindkraft. 2021 ble nemlig rammet ekstra hardt av 'global stilling'.
431 Selve vindressursene falt med omtrent 15% i Europa, mens forbruket
432 falt langt mindre til tross for COVID-19. Vindressursene har avtatt
433 siden 1960 og i Europa med totalt 19% i gjennomsnitt over disse 60
434 årene. For å tette hullet i tilførselen av energi ble derfor gasskraft
435 brukt og etter hvert kullkraft. 2021 var faktisk det beste året for
436 kullindustrien i historien både ift kvanta og økonomisk.

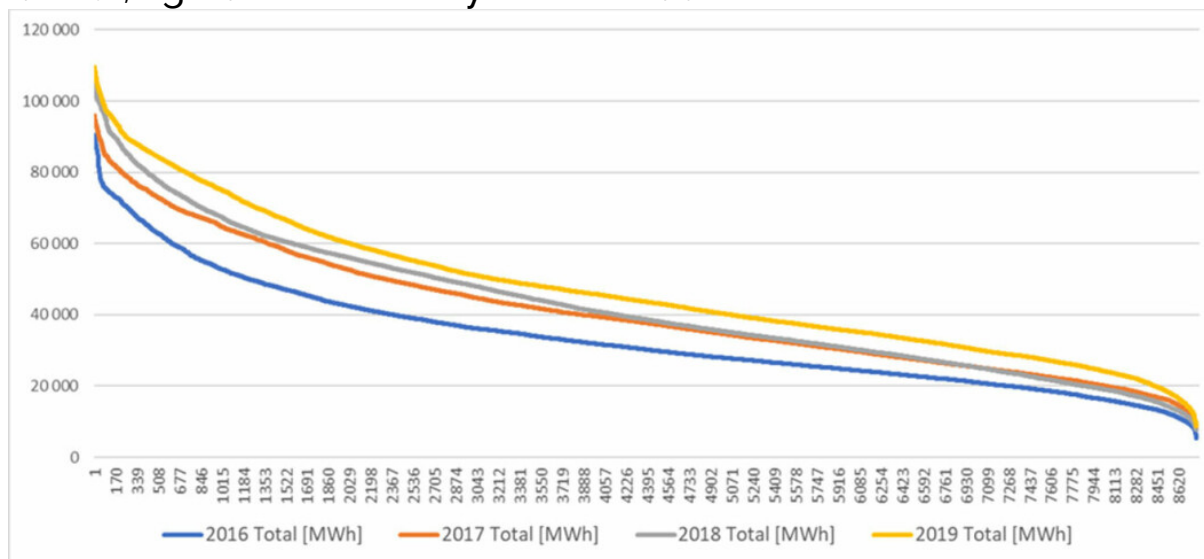
437 Likevel, dette er ikke hovedutfordringen. Hovedutfordringen er det
438 faktum at i 26 OECD land er gasskraft den viktigste
439 balanseringskraften til vindkraft – global stilling gjør dette bare enda
440 verre. I figuren ser vi 4 år med utbygging av vindkraft og faktisk
441 produksjon av alle de ulike kraftkildene i Irland, og som vi ser så er
442 trendkurvene for vindkraftproduksjon og gasskraftproduksjonen
443 parallelle. Korrelasjonen er nesten 100%! Faktisk så ser man at jo mer
444 vindkraft man bygger ut, jo mer gasskraft trengs. Irland er
445 interessant for med en selvstendig elforsyning der man er opp i 70%
446 vindkraftandel til tider er det årlige gjennomsnittet bare litt over 30%.
447 Det er praktisk sett umulig å få til en bærekraftig elforsyning når man
448 bruker fossil balansekraft.

449 Figur 1 – Månedlig irsk kraftproduksjon [GWh] fra 2015 og ut 2019.

450 Kilde: Emblemsvåg (2021).

451 Situasjonen på europeisk nivå er lik. Figuren under viser all europeisk
 452 vindkraftproduksjon organisert i fallende produksjon per time fra
 453 venstre til høyre, og selv om kapasiteten fra januar 2016 til desember
 454 2019 økte vindkraftkapasiteten med 26% har man alltid en del av året
 455 med meget lav vindkraftproduksjon. Det betyr at med mindre man
 456 er villig til å koble ut kunder på stor skala til tider, så løser
 457 vindkraftutbygging ingenting for energisituasjonen i Europa. Økt
 458 vindkraftutbygging vil gi meravhengighet av gassimport eller bruk
 459 av kull, og i alle tilfeller høyere kostnader.

460 Figur 2 – Årsproduksjon for all vindkraft [MWh] i Europa organisert
 461 etter fallende timesproduksjon.

462 Energikrisen kan kun løses ved å få på plass energikilder som
 463 leverer forutsigbart i stor skala. Isar-2 kjernekraftverket i Tyskland
 464 produserte like mye strøm som alle de 6.100 vindturbinene i
 465 Danmark til sammen, men uten alle produksjons- og
 466 prisvariasjonene. Storskala utrulling vil selvsagt ta noe tid, men selve
 467 tilgangen på råstoff – thorium og uran – er nærmest uendelig da det
 468 viser seg at havet inneholder omtrent 4,6 mrd tonn uran, som
 469 fornyes, og noe mindre thorium. I tillegg kastes 80.000 tonn thorium
 470 årlig ifm produksjon av titan, alene. Her er faktisk nok uran og
 471 thorium til resten av jordens geologiske historie for hele
 472 menneskeheten.

473 Med fjerdegenerasjons kjernekraft har man løst all risiko folk
 474 forbinder med tradisjonell kjernekraft selv om tradisjonell kjernekraft
 475 er mye sikrere, renere og mer økonomisk enn de aller fleste andre
 476 energikilder. Fjerdegenerasjons kjernekraft er likevel mye bedre. For
 477 eksempel, en lukket krets saltsmeltereaktor som går på thorium og

478 uran vil kunne gi 1000 MW effekt i 200 år – produsere 1,752 TWh
479 uten avbrudd (teoretisk sett) og i prosessen bruke kun 737 tonn uran
480 og thorium! 83% av avfallet må lagres i 10 år mens 17% (7 m³ i ren
481 form) må lagres i 300 år. Kostnaden er lavere enn kullkraft og man
482 sikter seg i dag inn på en investeringskostnad på 2 USD/W og en
483 elektrisitetskostnad på under 30 øre/kWh. Etter at anlegget er
484 nedskrevet vil man ligge på en strømkostnad på rundt 20 øre/kWh.
485 Således er kjernekraft bærekraftig i enhver forstand, og den eneste
486 løsningen som kan ha en mulighet til storskala grønn omstilling av
487 verdensøkonomien over tid.

488 Enkelte mener vi ikke har tid til å satse på denne løsningen, men de
489 burde kanskje spørre seg selv om vi har tid til å jobbe med
490 teknologi som ikke fungerer? Etter 20 år med vindkraft og solkraft er
491 den globale energimiksen nesten uendret (1,5 prosentpoeng mer
492 fornybart). I dette tempoet, der man attpåtil har jobbet med de enkle
493 områdene først, vil verden bruke hundrevis av år på grønn omstilling.
494 Menneskeheten har i hele sin historie jobbet mot høyere og høyere
495 energieffektivitet, og det har drevet den økonomiske veksten. Hvis
496 denne fundamentale tendensen skal reverseres kommer
497 konsekvensene til å bli så store og negative at det er vanskelig å
498 forstå. Med kjernekraft kan vi forsere denne trenden videre. Det
499 enkle faktum er at naturlig uran inneholder 3 millioner ganger mer
500 energi og thorium 3,5 millioner ganger mer energi enn tilsvarende
501 mengde kull. Det sier at, og betyr alt.

502 Så, Nordland Senterparti, dette er den løsningen vi må satse på, ikke
503 ødelegge store sjø- og landarealer med å bygge ut vindkraft i
504 desperat forsøk på å få til det grønne skiftet. Et kjernekraftverk som
505 produserer 28 TWT trenger mindre enn en 1 kvadratkilometer areal,
506 mens et vindkraftverk som produserer 10 TWT ustabil strøm trenger
507 1668 vindmøller og 410 kvadratkilometer areal.

508 Start utbygging av kjernekraft nå

509 **Resolusjon Nr. 15**

510 **Senterpartiet er et næringsparti**

511 Privat eierskap og privat initiativ er helt sentralt i verdiskapingen i
512 Norge. De små og mellomstore bedriftene utgjør en stor andel av
513 det totale norske næringslivet. Det er derfor spesielt nødvendig å gi
514 disse bedriftene gode og forutsigbare rammevilkår. Det må finnes et
515 bredt spekter av virkemidler som understøtter gründere.

516 Kommunene er gode forvaltere av midler til lokal næringsaktivitet.
517 Mer midler til næringsfond i kommunene er en effektiv og målrettet
518 satsning på lokalt næringsliv. Fylkeskommunens regionalpolitiske
519 utviklingsrolle må styrkes betydelig, blant annet gjennom regionale
520 utviklingsmidler.

521 Senterpartiet mener vilkårene for selvstendig næringsdrivende må
522 bedres. Arbeidet med avbyråkratisering og forenkling må styrkes.
523 Mulighetene knyttet til digitalisering må utnyttes maksimalt for å
524 forenkle bedriftenes hverdag – og det offentlige må begrense
525 kontroll og rapporteringsrutiner til et minimum.

526 Senterpartiet ønsker norsk eierskap i det private næringsliv fordi
527 dette sikrer verdiskaping, kompetanse, arbeidsplasser og framtidige
528 investeringer i Norge.

529 Nordland Senterparti vil:

530 Øke bunnfradraget i formueskatten og redusere formuegrunnlaget
531 for driftsmidler.

532 Sikre nasjonalt eierskap i strategisk viktige bedrifter og teknologier.
533 Gjennomgå hele det næringsrettede virkemiddelapparatet, med
534 sikte på å forenkle, tilgjengeliggjøre og styrke ordningene som skal
535 bidra til at norske bedrifter kan vokse.

536 Øremerke midler fylkeskommunalt og kommunalt til oppbygging av
537 lokale næringsfond.

538 **Resolusjon Nr. 16**

539 **Styrk kommuneøkonomien**

540 I Solbergregjeringens virketid har kommunene opplevd en
541 sentraliseringsiver som er uten sidestykke i nyere norsk historie.
542 Dette sammen med en negativ tolking av ord som «bærekraft» og
543 «robust» har gitt store utslag og konsekvenser for mindre og
544 mellomstore kommuner. Tap av statlige arbeidsplasser ute i mindre
545 kommuner har vært svært krevende økonomisk.

546 Mange av Nordlands kommuner sliter med å opprettholde et godt
547 nivå på bygninger og tjenester som i større kommuner er selvsagt.
548 Man risikerer større forskjeller. En sunn kommuneøkonomi med en
549 mulighet for driftsoverskudd på rundt 3% er for mange mindre
550 kommuner en umulighet. Altfor mange kommunebudsjett salderes
551 med fond og andre ekstraordinære inntekter.

552 Hurdalserklæringen gir nytt håp og her heter det bl.a.:

553 «Kommunenes inntektssystem skal brukes til å utjevne de
554 økonomiske forskjellene mellom kommunene, og
555 inntektssystemet til kommunene skal sikre at forholdet mellom
556 inntekter og faktiske oppgaver samsvarer bedre.»

557 I tillegg står det: «Styrke kommunenes frie inntekter», og
558 «Gjennomføre en helhetlig gjennomgang av kommunenes og
559 fylkenes inntektssystem».

560 Nordland Senterparti vil:

561 Støtte fullt opp om en helhetlig gjennomgang av
562 kommunenes og fylkenes inntektssystem. Nordland
563 Senterparti har forventning om at det nye
564 inntektssystemet omfordeler midler, slik at små og
565 mellomstore kommuner løftes til et nivå hvor man kan
566 innfri en forsvarlig og god tjenesteproduksjon.
567 At det settes fokus på at små variasjoner i innbyggertall ikke
568 får relativt store konsekvenser for inntekten.

569 Vil gjeninnføre reglene fra før 2015 som gjorde det mulig å få unntak
570 for særlig kostnadskrevede barnehager i grunnlaget for beregning
571 av tilskudd til de private barnehagene.

572 **Vil at tilskuddene for «Særlig ressurskrevede helse- og**
573 **omsorgstjenester» følger den enkelte bruker livet ut, og kostnadene**
574 **dekkes fullt ut av staten på individnivå.**

575 Unntak for særlig kostnadskrevede barnehager i grunnlaget for
576 beregning

577 Tidligere (frem til 2015) kunne barnehager som hadde avik på en
578 kostnad større enn 25 % i forhold til gjennomsnittet, tas ut av
579 grunnlaget for beregning av tilskudd til de private. Dette ga en
580 mulighet til å unnta små kostnadskrevede barnehager fra
581 grunnlaget til beregning av tilskudd. Endringen her gikk «stille for
582 seg» og var innarbeidet i gitt regneark for beregning.

583 **Resolusjon Nr. 17**

584 **Resolusjon om eldreomsorg**

585 Eldre er en viktig del av samfunnslivet. Alle må få mulighet til å følge
586 opp sine interesser og ha innflytelse i samfunnet. Det innebærer
587 blant annet involvering i ulike fora der bestemmelser tas, samt aktiv
588 deltakelse i kulturelle og sosiale sammenhenger.

589 Eldreomsorgen må organiseres slik at eldre har trygghet for god
590 hjelp uavhengig av egen situasjon eller om de har ressurssterke
591 pårørende. Alle skal behandles med utgangspunkt i egne
592 forutsetninger, inkludert språk og kultur.

593 Nordland Senterparti mener det må satses på modeller med økt
594 grunnbemanning og hele stillinger som tiltak for å styrke
595 rekruttering og få ned sykefravær i eldreomsorgen.

596 Eldre må få bo hjemme i sitt nærmiljø så lenge de kan og vil. Det
597 innebærer bistand i heimen utfra den enkeltes behov for hjelp. Det
598 vil samtidig være viktig å ha tilgjengelige institusjonsplasser av god
599 kvalitet når behovet er der. Det vil derfor være behov for varierte
600 boløsninger, utfra endringer i livet til den enkelte. Tilbud om
601 omsorgsboliger vil også være aktuelt i mange sammenhenger.

602 **Nordland Senterparti vil:**

603 Tilrettelegge for mer involvering av eldre i ulike fora
604 Videreutvikle og styrke arbeidet med universell utforming, inkludert
605 digitale tjenester, også med tanke på eldre.
606 Styrke og videreutvikle ulike former for bistand i heimen,
607 eksempelvis bistand fra ergoterapeuter og hjelpemiddelsentral.
608 Bygge ut sykehjemsplasser, omsorgsboliger og trygghetsboliger for
609 eldre med statlige investeringstilskudd. Det innebærer gode
610 finansieringsordninger for institusjonsplasser både når det gjelder
611 rehabilitering og økt kapasitet for antall plasser. Dette gir rom for
612 videreutvikling av eldreomsorgen i kommunene.
613 Avvikle bøteleggingssystemet mellom helseforetakene og
614 kommunene for eldre utskrivningsklare pasienter, og i stedet bruke
615 disse midlene til å bygge opp den kommunale helsetjenesten.
616 Kompensere kommunene for utgifter til ressurskrevende tjenester
617 også for brukere over 67 år.

618 Tilskuddene for «**Særlig ressurskrevende helse- og**
619 **omsorgstjenester**» skal følge den enkelte bruker livet ut, og
620 kostnadene må dekkes fullt ut av staten på individnivå.

621 Skape et mer demensvennlig samfunn ved at kommunale
622 helse- og omsorgstjenester i større grad blir bygd og
623 tilrettelagt for personer med demens og deres pårørende.
624 Ha mer aktivitet og innhold i eldreomsorgen og sikre eldre et
625 omsorgstilbud med meningsfulle dager og mulighet til daglig
626 aktivitet. Det kan være fysisk aktivitet, men også kulturell og sosial
627 aktivitet. Det trengs også sterkere satsing på hverdagsrehabilitering.

628 **Resolusjon Nr. 18**

629 **Utbyggingen av E6 Megården-Mørsvikbotn må settes i gang**

630 Utbyggingen av E6 på strekningen Megården – Mørsvikbotn i
631 Sørfold må snarest få midler til anleggsstart. Statens vegvesen var
632 klar med sine forberedelser i 2018, og har prioritert veien på
633 tredje plass i landsoversikten.

634 År 2023 går dispensasjonen for bruken av en del av tunnelene ut. Det
635 er derfor svært viktig at arbeidet på denne strekningen får en
636 oppstart.

637 Strekningen er daglig til stor fare for de som ferdes der.
638 Trailertrafikken har hatt en kraftig økning de siste årene i både antall,
639 størrelse og hastighet. Tunnelstørrelse, kurvatur og stigninger fører
640 stadig til ulykker og stans i trafikken. Beredskapsmessig er veien en
641 stor risiko.

642 **Omkjøringsvei er 500 km og eksisterer ikke i praksis. Norge er delt i**
643 **to dersom trafikken stanser i dette området.**

644 Statistikken viser mange hendelser med til dels fatale utfall, men
645 alle nestenulykkene vi opplever som kjører denne strekningen,
646 kommer ikke med i noen statistikk.

647 Den nye traseen som er utarbeidet, vil gi moderne og sikre tunneler,
648 korte inn strekningen og fjerne farlig kurvatur og fjelloverganger. En
649 ny E6 i dette området vil være en samfunnsmessig besparelse og
650 hindre mange personlige tragedier. Det er absolutt i hele Norges
651 interesse at anleggsstart kommer i 2023.

652 Vi ber om at våre politikere setter alle krefter inn på å få bevilget nok
653 midler til anleggsstart på denne strekningen.

654 **Resolusjon Nr. 19**

655 **Kraftutbygging der lokalsamfunn er positivt innstilt**

656 Utviklingen i Nordland er foruroligende, når man viser til et
657 kraftoverskudd er oppbrukt i løp av en 5-10 årsperiode, og at det
658 ikke foreligger noen store, eller mindre planer om utvidelser, eller
659 nye leverandører av kraft.

660 Vårt utgangspunkt burde være at et hvert land, region og landsdel
661 burde være selvforsynt av tilstrekkelig med kraft. Nordland er en
662 krafttung landsdel der det er planlagte kraftkrevende etableringer i
663 en del kommuner som Vefsn, Rana, Meløy, Narvik m.fl. Det vil også
664 være utfordringer med kraftforsyning til næringsliv i andre
665 kommuner, samt at kraftnettet har begrensninger. Man må være
666 fremoverlent, med god dialog med lokalbefolkningen,
667 næringsdrivende og andre interessenter. Der man kan omforenes
668 om utbyggingsområder, blir det mindre støy.

669 For Nordland har tilgangen på kraft vært helt essensielt for
670 utviklingen og bosetningen. Kraft vil fortsatt være sentralt med
671 hensyn til nye etableringer. Det er kun på Helgeland estimert
672 potensielt behov for industriarbeidere i en størrelsesorden 1500-
673 2000 nye mennesker. Tar man med synergieffekten av disse
674 tiltakene kan man nok regne med en reell tilflytning på henholdsvis
675 3500 nye ansikter i Nordland.

676 Og om man klarere å ivareta en godt tilbud på billig lokal kraft, vil
677 dette være kun en smakebit på fremtiden.

678 Senterpartiet mener:

679 I løp av en 5 årsplan skal samtlige kommuner utarbeidet planer om
680 disponible områder egnet for kraftutbygging
681 En kraftig oppgraderingen av det regionale nettet
682 Å stå igjen som en råvareleverandør for resten av Norge, er ikke et
683 tema. Enhver plan om oppgradering av det nasjonale nettet, med
684 hensikt å eksportere kraften fremfor å bruke den i regionen vil ikke
685 bidra til utvikling i Nord-Norge og Nordland.

686 **Resolusjon Nr. 20**

687 **Resolusjon om stamveinettet**

688 En av Nord-Norges mest beferda veier, riksvei 80 Fauske -Bodø ble
689 onsdag 25.januar stengt på grunn av skred. Togforbindelsen ble
690 også brutt.

691 Skulle man til fylkes-hovedstaden måtte man ty til veier som knapt
692 er noe bedre, og gir mye lengre reisetid. E-6 gjennom Sørfold må
693 jevnlig stenges, og er ellers av en standard som ikke er en europavei
694 verdig.

695 Vanligvis er dette kun et irritasjonsmoment og et tidheft, men hva
696 når det blir alvor ? Når vi trenger hjemmesykepleie ? Når vi må på
697 sykehuset ? Når det brenner ? Når det er behov for politi ? Viktig post
698 ? Tilførsel av diverse varer ? Nødvendige reiser ?

699 Beredskap er det sentrale ordet. Beredskapsmessig er dette under
700 enhver kritikk.

701 Liv har gått tapt. Liv vil komme til å gå tapt i framtiden takket være
702 en veistandard som ikke hører hjemme i Nordland i 2023.

703 Kort sagt er det et akutt behov for utbedring og fornyelse av
704 stamveinettet. Og det haster.

705 **Resolusjon Nr. 21**

706 **Resolusjon om utenforskap**

707 Ungdomstiden er en brytningstid. For noen er det en vanskelig
708 periode, som gir følger for resten av livet. Statistikken viser at så
709 mange som 14 % i Nordland kjenner på utenforskap. Foruten den
710 vonde følelsen for den enkelte, er det faktisk en utfordring for
711 storsamfunnet som trenger at hver eneste en av disse skal bli
712 virksomme -mennesker . Vi trenger at de enkelte greier å skape seg
713 et godt liv til glede og nytte for seg selv, men også for fellesskapet.
714 Nordland har gode fagmiljøer for habilitering, rehabilitering og
715 inkludering, med flaggskip slik som RIBO i Saltdal, Valnesfjord
716 Helsesportssenter og Nasjonal kompetansetjeneste for barn og
717 unge med funksjonsnedsettelse, i Fauske. Det finnes mange gode
718 tiltak som er igangsatt, og som kan utvikles videre, eller som er
719 gryteklare og kan settes i gang.

720 Ved flere videregående skoler er det satt i gang tiltak for elever som
721 ikke er en del av det ordinære skoletilbudet, slik som KLAFF (klar for
722 framtida) ved Fauske videregående skole.

723 Slike tilbud må vernes som gull, og løftes fram i et system, slik at
724 videregående skoler i alle regioner kan tilby elever et alternativ som
725 styrker og motiverer ungdommer til en meningsfylt hverdag.

726 Nordland Senterparti vil jobbe for å tilby ordninger for ungdommer
727 som ikke har et ordinært skoletilbud med mål om å hjelpe alle til
728 utdanning, arbeid eller annet samfunnsnyttig engasjement. Det skal
729 kontinuerlig arbeides for å finne konkrete tiltak for ung inkludering.

730 **Resolusjon Nr. 22**

731 **Samiske språk i Nordland**

732 Det pite- og umesamiske språkområdet ligger i Nordland og dekker
733 til sammen området mellom Mistfjorden i Bodø og Hattfjelldal, der
734 Saltfjellet danner grense mellom språkene. På nordsiden av
735 Saltfjellet regnes pitesamisk område til kommunene Beiarn, Saltdal,
736 Gildeskål, Meløy, Rødøy, deler av Bodø, deler av Fauske og nordre
737 deler av Rana. På sørsiden regnes umesamisk område fra Rana til og
738 med Hemnes. Språkene regnes som sterkt truede, eller nesten
739 forsvunnet. Begge språk har en normert grammatikk som er
740 godkjent av samisk parlamentarisk råd (SPR) som er et
741 parlamentarisk samarbeidsorgan mellom sametingene i Finland,
742 Norge og Sverige. Nordland Senterparti må jobbe opp mot
743 Sametinget for å få gjort de nødvendige godkjenningene av disse to
744 språkene, og sidestille de med de andre offisielle samiske språkene i
745 Norge. Uten en slik godkjenning kan ikke lærebøker trykkes, eller
746 begynneropplæring i språkene starte. Uten en offisiell godkjenning
747 vil språkene heller aldri bli synliggjort i de offentlige rom.

748 Språkene er viktige identitets- og kulturbærere for de pitesamiske
749 og umesamiske folkegruppene.

750 Nordland Senterparti vil at samisk språk og kultur skal ha rettmessig
751 fokus, og vil jobbe for å gi også disse to minste og truede språkene
752 et rettsvern gjennom offisiell godkjenning som samiske språk. Alle
753 våre 6 samiske språk må likestilles.

754 **Resolusjon Nr. 23**

755 **Spesialisthelsetjeneste inn i fremtiden**

756 I Hurdalsplattformen kan vi lese at Senterpartiet og Arbeiderpartiet
757 vil ha en «desentralisert sykehusstruktur som sikrer god beredskap
758 og gir alle innbyggere uansett bostedsadresse en forsvarlig og trygg
759 behandling på Sykehus».

760 Videre sier de at «Norske sykehus må organiseres slik at
761 helsepersonell får bruke tiden til pasientkontakt. Norske pasienter
762 skal ha et offentlig helsetilbud i verdensklasse, uavhengig av
763 adresse og lommebok»

764 Vi bruker nå 206 milliarder kroner på sykehusdrift i 2021. Bjarne
765 Håkon Hansen skrev allerede i 2008- 2009 at Norge var ett av
766 landene i OECD som brukte flest helsekroner pr innbygger, uten å få
767 et bedre helsetilbud ut av dette. Samhandlingsreformen kom med
768 flere lover og forskrifter som sykehusene måtte forholde seg til.
769 Etter dette har byråkratiet vokst og vokst etter hver endring.

770 Dette er også hva ledere som jobber pasientnært sier. De får flere og
771 flere oppgaver, men de erstatter ikke noen av oppgavene de hadde
772 fra før. Byråkratiet vokser, og ledelsen vokser.

773 På Helgeland var man tidligere underlagt fylkeskommunen og
774 hadde en direktør på hvert lokalsykehus, med en sykehusstab som
775 inneholdt 1-2 økonomiansatte og noen regnskapsmedarbeidere og
776 personalkonsulent. Dagens helseforetak har 11 styremedlemmer og
777 over 20 talls sjefer/direktører/klinikksjefer som nærmer seg
778 lønninger på statsministernivå + nytt mellomledersjikt. Det er
779 kommet stillingstitler som man tidligere ikke fant ved norske
780 sykehus. Når det på Helgeland ble bestemt klinisk gjennomgående
781 klinikkstruktur eksploderte det med ledere i foretakene.

782 Nå går norske helseforetak med rekordstore underskudd. Det igjen
783 gjør at man nå kutter i viktig kompetanseheving, kursing og
784 pasienttilbud. Sårt tiltrengte nye sykehusbygg settes på vent og man
785 skal kutte i vikarbruk.

786 Derfor er det gledelig at vi kan lese i Hurdalsplattformen at
787 regjeringen vil:

788 «Utrede endringer i styringen av sykehusene og
789 helseforetaksmodellen, med mål om å sikre fortsatt statlig eierskap,
790 sterk regional, politisk og demokratisk styring og stedlig ledelse,

791 samt redusert markedstenkning og mindre bruk av innsatsstyrt
792 finansiering. Utredningen skal gjennomgå regionale og lokale
793 helseforetak og tydeliggjøre hvilke beslutninger som skal avgjøres
794 av helseministeren.»

795 **Nordland Senterparti vil:**

- 796 • Forenkle styringen av Helseforetakene. Nå er tiden inne for å ta
797 tak i et byråkrati som vokser seg ut av sykehusbyggene. Flere
798 hender nær pasienten.
- 799 • Avvikle helseforetaksmodellen og ta sykehusene tilbake til
800 folkevalgt styring og offentlig forvaltning. Vi vil videreføre
801 statlig eierskap, men overføre dagens regionale ansvar til
802 folkevalgte sykehusstyrer. Disse skal styre innenfor rammene
803 nedfelt av Stortinget i nasjonal helse- og sykehusplan.
- 804 • Alle sykehus må få stedlig ledelse. I tillegg må sykehus ha et
805 virksomhetsstyre, der kommunehelsetjenesten og kommunale
806 folkevalgte fra opptaksområdet er representert for å sikre god
807 samhandling med kommunehelsetjenesten.
- 808 • Skille mellom finansiering av drift og investering i
809 helseforetakene. Staten må ta seg av investeringer til bygg og
810 kostbar infrastruktur, de lokale foretakene må ha fokus på drift
811 og tilbudet ut til befolkningen.

812 **Resolusjon Nr. 24**

813 **Resolusjon om studiefinansiering**

814 Nordland Senterparti bør foreslå betydelig økt studiefinansiering.

815 Studielån og stipend har ikke blitt økt i tråd med inflasjonen de siste
816 ti-femten årene. Nå er det på tide å sørge for betydelig økt
817 studiefinansiering. Nordland har stor grad av høyteknologisk industri
818 og avansert offentlig sektor innenfor mineral, havbruk, helse, forsvar,
819 rettsvesen og forvaltning generelt. Det er derfor viktig å legge til
820 rette for at ungdommen i Nordland velger utdanning som er
821 tilpasset behovet for kompetanse i Nordland.

822 Betydelig økt studiefinansiering vil bidra til at ungdommen i
823 Nordland velger å utdanne seg på de kompetanseområdene
824 Nordland har behov for.

825 **Resolusjon Nr. 25**

826 **Norskprodusert elektrisk kraft tilhører folket**

827 Det siste årets pris på elektrisk kraft har vært drivkraften bak en
828 betydelig prisvekst. Denne forsøkes det å få kontroll på gjennom
829 renteøkning for folk flest. For å få bukt med inflasjonen som folk ikke
830 har noen skyld i, må altså folket betale dobbelt opp både gjennom
831 en ustyrlig prisøkning på elektrisk kraft og ved økte renteutgifter.
832 Dette føles for de fleste svært urettferdig.

833 **Det virker som om den politiske styringen ikke lenger eksisterer.**

834 Virkningene av markedskreftenes frie spill går ut over hele nasjonen
835 og setter folks privatøkonomi og mange arbeidsplasser i fare.

836 Så godt som alle kraftanlegg i landet er bygget av folket og deres
837 skatteinnbetalinger. Det blir derfor helt meningsløst at det samme
838 folket skal straffes økonomisk gjennom energipriser som er helt uten
839 styring.

840 Den rene, norske kraften skal først og fremst komme landet til gode.
841 Den skal være et konkurransefortrinn vi ikke skal gi fra oss.

842 **Nordland Senterparti krever at Senterpartiet i vår nasjonalforsamling**
843 **går i spissen for å få politisk styring på kraftmarkedet og sørger for et**
844 **forutsigbart prisnivå som er lavt og forutsigbart både for arbeidslivet**
845 **og for folk flest.**

846 **Resolusjon Nr. 26**

847 **Ungt utenforskap må settes enda høyere på dagsorden!**

848 Det sies at opptil 23% av de unge ikke fullfører videregående
849 opplæring og at denne andelen øker med årene. Årsakene er flere
850 og gjerne komplekse, hvor utfallet blir at mange ender som norske
851 NEETs. Dette er sårbare unge uføre uten hverken utdanning eller
852 jobb. Og det i en tid når vi vet at behovet for ung arbeidskraft er
853 økende sett i sammenheng med den aldrende befolkningen.

854 Nordland Senterparti vil at det settes i gang et prøveprosjekt
855 mellom videregående skoler og næringsliv/offentlig sektor hvor
856 elevene får mulighet til utplasseringer som er relevant i forhold til
857 deres studiespesialisering/praksisplasser. I hovedsak vil dette være
858 forbeholdt elever som ikke går yrkesfag med en tilsvarende
859 lærlingperiode, men heller en type traineeordning.

860 Ungdommen er fremtiden vår og derfor må de sikres gode og
861 forutsigbare vilkår.

862 **Resolusjon Nr. 27**

863 **En differensiert støtte ordning Enova**

864 Dagens samfunn styrer mer og mer mot det elektriske, noe vi ikke
865 kommer oss utenom. Transport, industri og husstander benytter seg
866 stadig mer av strøm som en primærkilde til energi. Vi må da ta noen
867 strategiske valg ift. husholdning og benyttelse av allerede utbygd
868 areal.

869 For husstander oppstår problematikken allerede i planlegging og
870 budsjettering av for eksempel solcelle anlegg på eget tak, der man
871 legger inn forventet levetid, kostnad og støtte fra Enova. Da sitter
872 man etter 30 års drift igjen med en restkostnad på ca 20-50 tusen
873 med de strømprisen vi opplever i prisområde 04.

874 Dette gjør at energieffektiviserende tiltak uteblir, dette vil også være
875 gjeldene for næring og industri. For at dette skal «lønne» seg for den
876 enkelte utbygger må Enova støtten differensieres i forhold til hvilken
877 prisområde du tilhører.

878 Ved ny etablering av boligkompleks og større industribygg stilles
879 det forventinger om at energibesparende tiltak som jordvarme er
880 etablert som en primærkilde for oppvarming

881 Nordland Senterparti vil:

- 882 - Utrede muligheten for en differensiert støtteordning fra Enova,
883 i forhold til prisregion, slik at man opplever et null regnestykke
884 for utbygger.
- 885 - At nye utbyggere skal bli belønnet for innovative
886 energibesparende tiltak

887 **Resolusjon Nr. 28**

888 **Prissetting på offentlig transport fra områder med lang reiseavstand**
889 **til trafikknutepunkter**

890 Vi opplever i dag en nedgang i befolkningen i Nordland, til tross for
891 at dette fylket kanskje har det største vekstpotensialet med tanke på
892 næringsutvikling i Norge. En av utfordringene er at prisene på
893 offentlig transport fra utkantene i fylket inn til de større
894 trafikknutepunktene er uforholdsmessig dyre.

895 Dette er ikke forenlig med tanken på å utnytte vårt
896 inntjeningspotensial, som i disse tider er viktigere enn noen gang.
897 Noe som slett ikke er forenlig med SPs grunntanke om å ta hele
898 landet i bruk!

899 Nordland fylke er eneleverandør på transporttjenester innen buss og
900 hurtigbåt til svært mange lokalsamfunn som bidrar med store
901 verdier inn til samfunnet, men dessverre har prisnivået nå nådd et
902 krysningpunkt der privat transport er eneste reelle mulighet. Dette
903 gjelder både passasjer- og godstransport.

904 Nordland Senterparti vil aktivt jobbe for at prisene på offentlig
905 transport fra disse områdene blir satt til et nivå som reelt utgjør at de
906 er konkurransedyktig med privattransport. Dette vil være klokt ut fra
907 et miljøhensyn, det vil styrke passasjergrunnlaget til det
908 fylkeskommunale tilbudet og det vil i større grad bidra til bolyst og
909 mulighet for fremtidig næringsetablering.

910 **Resolusjon Nr. 29**

911 **Satsene til pasientreiser må økes**

912 Reiseveien til sykehus kan være lang og kronglete i nord. Har du
913 behov for spesialisthelsetjenester må du reise til Bodø eller Tromsø.
914 Strømpriser, drivstoffpriser og den generelle prisøkningen de siste
915 årene har gjort det vanskeligere med nødvendig helsehjelp, spesielt
916 for barnefamilier og de med lav inntekt.

917 Lange reiseveier, ustabil vær og fare for kansellerte ferger og fly
918 betyr at man må overnatte for å rekke en time på sykehus.

919 Det skal ikke være slik at familier må velge bort nødvendig
920 helsehjelp fordi de ikke har økonomi til å reise med barn eller familie
921 til sykehus. Helfo dekker kun 655 kroner per døgn i overnatting og
922 inntil 235 kroner per døgn til mat. Det koster å bo på hotell i både
923 Tromsø og Bodø, og det er dyrt å spise på cafe eller restaurant. Tapt
924 arbeidsinntekt dekkes med maksimalt 153 kroner per time. Dette i et
925 land hvor helsehjelp skal være gratis

- 926
- Nordland Senterparti krevet at regjeringen skal se på satsene
927 slik at de økes til et akseptabelt nivå, og ikke medfører et
928 klasseskille innenfor helsehjelp slik at bare de som har råd til
929 det kan få reise for å få hjelp av spesialisthelsetjenesten.

930 **Resolusjon Nr. 30**

931 **Sikre energiforsyningen til Lofoten, Vesterålen og Hinnøya**

932 Lofoten, Vesterålen og Hinnøy har lite egen kraftproduksjon og er
933 avhengig av overføring for å ha strøm. Området har ca 90 000
934 innbyggere, og Lofoten og Vesterålen er to svært viktige regioner i
935 Nordland, med ledende roller innen reiseliv og fiskeri.

936 En stabil kraftsituasjon er forutsetning for framtidig vekst og
937 bosetting. Allerede i dag ser vi at nyetableringer hindres grunnet
938 manglende tilgang på energi, og da spesielt manglende utbygd
939 overføringsnett. Statnett har gitt de lokale nettselskapene beskjed
940 om å si nei til nye tilknytninger med behov for mer enn 1 MW. Dette
941 betyr at regionen ikke kan ta del i det grønne skiftet, elektrifisering av
942 oppdrett, fiskeflåte og ny industri. Muligheter for fremtidsrettet
943 næringsutvikling både innen tradisjonelle og nye næringer og er
944 allerede hemmet siden overføringskapasiteten i fremtiden ikke vil
945 være tilstrekkelig.

946 Det pågår en oppgradering av Statnett sitt nett i området i form av en
947 ny 132 kV linje. Denne er iverksatt kun med tanke på
948 forsyningsikkerhet, mens behovet er en linje som kan levere 420 kV
949 for å sikre tilstrekkelig kapasitet og elektrisk kraft til regionen.

950 Norges mål er å redusere klimagasser med 50-55 % innen 2030. For
951 å nå målet må utfasingen av fossil energi gå fort. Dette krever grønn
952 elektrisitet som vi allerede har i Norge.

953 Olje- og energidepartementet må følge opp egne bestemmelser
954 overfor Statnett for å sikre at all utbygging blir gjennomført for å
955 kunne levere 420 kV!

956 **Resolusjon Nr. 31**

957 **Spis norsk mat – også på restaurant!**

958 Det norske landbruket er en viktig bærebjelke i samfunnet vårt, og
959 mange av våre arbeidsplasser kommer enten direkte eller indirekte
960 fra landbruket, og den norske landbruksmodellen med både små og
961 store bruk spredt rundt i landet vårt er viktig for å sikre
962 matberedskapen her til lands.

963 Samtidig bidrar beiting og slått med å ivareta det biologiske
964 mangfoldet, og det er lavere klimagassutslipp fra
965 storfeproduksjonen i Norge sammenlignet med resten av verden.

966 Friske dyr er en nødvendighet for å produsere kvalitetsmat, og de
967 norske bøndene produserer kvalitetsmat i verdensklasse. I Norge
968 stilles det høye krav når det kommer til dyrevelferden, og vi kan
969 skilte med at vi ligger helt i verdenstoppen når det kommer til både
970 dyrevelferd og dyrehelse.

971 Bøndene må forholde seg til strenge restriksjoner når det kommer til
972 medisinerings av dyr, og vi har et lavt forbruk av sprøytemidler.
973 Summen av alt dette er at du som forbruker får god mat som du kan
974 spise med god samvittighet, uten å være redd for blant annet
975 antibiotikaresistens, som er begynt å gjøre seg gjeldene som vår
976 neste pandemi.

977 Grunnene for å spise norsk mat er mange, og det er mange som
978 ønsker å bruke sin forbrukermakt til å støtte det norske landbruket,
979 som bidrar til arbeidsplasser og levende bygder. Dette kan være en
980 unødvendig komplisert oppgave på grunn av manglende merking av
981 mat, og spesielt dersom man velger å spise på restaurant, bakeri
982 eller i kantine har man ingen måte å vite hvor maten kommer fra.

983 **Nordland Senterparti vil at:**

- 984
- 985 • Spisesteder skal informere om opprinnelsesland på kjøtt,
meieriprodukter og egg i menyen.
 - 986 • Bakerier skal merke varene sine tydelig slik at det fremkommer
987 hvor kornet som er brukt kommer fra.
 - 988 • Alle ingredienser som kan produseres i Norge, bør komme fra
989 norske gårder.

990 **Resolusjon Nr. 32**

991 **Norges Geoparker må inn i revidert statsbudsjett**

992 Trollfjell UNESCO Global Geopark er en av 3 geoparker i Norge som i
993 dag står uten støtte fra statsbudsjettet. UNESCO har tre
994 områdeutmerkelse – vi stiller oss uforstående til at det bevilges
995 midler til verdensarv- og biosfæreområdene, men ikke til
996 geoparkene. Gjennom årets statsbudsjett har Norge inngått en
997 avtale med UNESCO sentralt, om å gi 200 millioner kroner. Dette er
998 bra, men vi ønsker å rette fokus på at Norge har tre UNESCO Global
999 Geoparker som også nasjonalstaten har stilt seg bak og anerkjent
1000 som geologisk naturarv som anses som viktige og representative for
1001 verden.

1002 I statsbudsjettet for 2020 og 2021 vedtok Stortinget å bevilge 3
1003 millioner kroner til Norges tre UNESCO globale geoparker (1 million
1004 til hver).

1005 I statsbudsjettet for 2022 og 2023 er ikke bevilgningen tatt med. For
1006 årets budsjett har næringskomiteen skrevet en merknad.

1007 POST 80: Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet,
1008 Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, ser det som viktig hvordan
1009 man best mulig kan legge til rette for at geoparkene kan driftes på
1010 en god måte som tilfredsstillende UNESCOS krav.

1011 Komiteens medlem fra Venstre viser til partiets alternative
1012 statsbudsjett der norske geoparker blir foreslått styrket med 5 mill.
1013 kroner. Formålet med de statlige midlene er å sikre at geoparkene
1014 har finansiell forutsigbarhet slik at de kan fortsette det viktige
1015 arbeidet innenfor blant annet bærekraftig reiseliv. Geoparkene bidrar
1016 sterkt til lokal og regional verdiskapning, herunder reiselivsutvikling
1017 og kunnskapsspredning.

1018 Vi ber om at bevilgningene til Norges geoparker tas inn i revidert
1019 budsjett og at det kompenseres for manglende bevilgning både
1020 i 2022 og 2023.

1021 **Resolusjon Nr. 33**

1022 Vi må ta kontroll over hva vi bruker kraft på

1023 Vi ser allerede nå tegn til at systemet ikke klarer å levere nok kraft til
1024 alle som ønsker dette, enten som følge at det er for lite strøm
1025 tilgjengelig eller fordi nettet ikke klarer å overføre nok mengde eller
1026 effekt til behovene. Dette vil etter alle spådommer forverre seg de
1027 nærmeste årene.

1028 For å sikre at den kraften vi har blir benyttet på best mulig måte for
1029 samfunnet bør vi kunne prioritere i hvilken rekkefølge prosjekter skal
1030 få tilgang til strøm. Ikke slik det fungerer i dag der det er den som
1031 melder sitt behov først som får først. Det vil være trist om en
1032 batterifabrikk med 500 ansatte, med tilhørende skatteinngang, ikke
1033 skal bli realisert fordi en container med grafikkort og en halv stilling
1034 som driftstekniker står å graver etter kryptovaluta (der gevinsten går
1035 til andre deler av landet eller utlandet) og tilfeldigvis registrerte sitt
1036 behov en måned tidligere og dermed bruker kraften og
1037 nettkapasiteten som trengtes til batterifabrikken.

1038 I dag har vi lignende systemer når det gjelder spillemidler, Regional
1039 transportplan og andre systemer. Her prioriterer kommunen hva
1040 som er viktigst for dem og deretter gjør fylket en sammenstilling og
1041 prioritering for hele fylket. Det gjør vi for å sikre at en begrenset pott
1042 med midler skal brukes mest fornuftig og at man får gjennomført de
1043 viktigste prosjektene raskt selv om de kanskje er de ferskeste.

1044 I en situasjon med nok kraft og nettkapasitet som vi er vant til vil
1045 dette ikke ha noen innvirkning da alle kan få, men om vi havner i en
1046 annen situasjon vil et slikt system kunne sikre at samfunnet kan
1047 prioritere samfunnsnyttene, arbeidsplasser og befolkningsvekst, lokal
1048 verdiskapning og skatteinngang på den begrensede ressursen kraft
1049 kan bli. Dette vil også kunne bli et verktøy for å begrense veksten i
1050 strømprisen da man kan begrense forbruket i forhold til
1051 utbyggingstakten av nett og ny kraftproduksjon.

1052 Nordland Senterparti vil:

1053 - Jobbe for å få utredet og vedtatt en modell for prioritering og styring
1054 med hva kraften vår skal brukes til og i hvilken rekkefølge systemet
1055 tildeler kraft til ulike prosjekter. F.eks noe lignende av
1056 spillemiddeltildeling eller prioriteringssystemet i forbindelse med
1057 regional transportplan

1058 **Resolusjon Nr. 34**

1059 **Havvindprosjekter må stanses**

1060 Det største globale miljøproblem etter klimautfordringene, er plast,
1061 microplast og giftige kjemikalier i havet. Utfordringen er enorm, og
1062 det er umulig å se alle konsekvensene. Etablering av havvind vil øke
1063 utslippene langs kysten, noe som er svært uheldig.

1064 Et moderat og grovt anslag på utslippsmengde pr. turbin i vår
1065 klimasone for landbaserte vindturbiner, med mindre vinger enn
1066 offshoreturbiner, er estimert til ca. 60kg/år. Utslippet og slitasjen fra
1067 turbinene er mikroplast og farlig miljøkjemikalium (PFAS) som
1068 spenner fra små mikropartikler til større flak.

1069 Perfluorerte stoffer (PFAS-er) som blant annet benyttes som dekke
1070 på vindturbiner, er svært stabile og hoper seg opp i mennesker og
1071 miljø over hele verden. Flere PFAS-er er strengt regulert. Det går
1072 tusenvis av år før disse stoffene brytes ned, de er ekstremt farlige,
1073 selv bare i form av noen molekyler. De er umulige å samle opp,
1074 annet enn gjennom næringskjeden.

1075 Vindkraftverk på land med 20 turbiner under samme klimaforhold,
1076 vil i sin levetid på 20 år ha et samlet utslipp på rundt 25 tonn.
1077 Vindturbiner til havs har mye kortere levetid, men samme
1078 utslippsmengde.

1079 Ved servise på landvindmøller etter ca. 5 års drift, slipes
1080 vingebladene og alt slipestøv spres ut før ny epoxy og coating
1081 påføres. Servisebehovet på Havvindmøller kan bli oftere enn hvert 3.
1082 år på grunn av tøffere forhold med mer nedbør og saltkrystaller.

1083 Tirsdag 7. februar 2023 la Norge, Sverige, Danmark, Tyskland og
1084 Nederland fram et omfattende forslag om å forby PFAS i EU.
1085 Forslaget ble offentliggjort i Brussel på en pressekonferanse. Samme
1086 forslag ble samme dag presentert for media, av Klima- og
1087 miljøminister Espen Barth Eide og direktør i Miljødirektoratet, Ellen
1088 Hambro.

1089 Nordland Senterparti vil sette fokus på rent hav i et av klodens
1090 største spiskammers. Vi vil ha strenge nasjonale og globale tiltak for
1091 å ivareta rene marine produkter som er nasjonens største
1092 eksportartikler.

1093 **Nordland Senterparti krever:**

- 1094 • At alle planlagte vindkraftprosjekter stanses inntil alle
- 1095 konsekvenser av etablering blir tilstrekkelig belyst
- 1096 • Bedre prosesser slik at lokale myndigheter tillegges
- 1097 medbestemmelse i forhold til konsesjonstildelinger.
- 1098 • At sentrale myndigheter tar en skikkelig pause og vurderer
- 1099 konsekvensene av alle vedtak som er gjort, og analyserer
- 1100 totalbelastningen for naturen og miljøet rundt etableringene.
- 1101 • At sentrale myndigheter stanser elektrifisering av sokkelen
- 1102 inntil det foreligger gode miljøvennlige alternativer for
- 1103 kraftproduksjon som kan ivareta det fremtidige kraftbehovet
- 1104 for hele nasjonen.

1105 **Resolusjon Nr. 35**

1106 **Sammenfattet av 2, 10, 33, 34**

1107 **Alle metoder for kraftproduksjon må gis samme forutsetninger for**
1108 **utvikling.**

1109

1110 De kommende årene vil Nordland oppleve en stor vekst i behovet
1111 for kraft, både mengde og effekt, om man ser på prognoser utført av
1112 Statnett, NVE og andre. Om vi lykkes med elektrifiseringen av
1113 samfunnet og planlagte etableringer av industri og andre næringer
1114 vil Nordland gå fra et stort kraftoverskudd og et stabilt
1115 konkurransefortrinn med lave priser, til et mulig kraftunderskudd og
1116 priser som blir både høye og med store svingninger. Dette vil gjøre
1117 det vanskelig å beholde og utvikle eksisterende arbeidsplasser
1118 samtidig som det kan spenne beina under nye etableringer. Vi ser at
1119 i enkelte regioner vil man ikke kunne tilby etableringer den
1120 strømmen de ber om både på grunn av kraftmangel og på grunn av
1121 manglende kapasitet i strømmettet. Nordland Senterparti har
1122 allerede vedtatt politikk angående forsterking av det regionale
1123 strømmettet, det vi trenger i tillegg for å møte utfordringene er
1124 muligheten for å prioritere hva vi skal bruke kraft på og et bredere
1125 syn på hvilken kraftproduksjon vi skal satse på.

1126

1127 Dagens politikk i Norge peker på bare 2 løsninger for å øke
1128 strømproduksjonen. Utvikle eksisterende og ny vannkraft, og i stor
1129 grad er det pekt på vindkraft på land og til havs. Med tanke på de
1130 ulike scenariene man ser for fremtiden må vi tørre å tenke bredere.
1131 Man må se på alle mulige kraftproduksjonsmetoder og utrede
1132 fordeler og ulemper slik at man kan ta gode valg som står seg i lang
1133 tid.

1134 Nordland fylke er store innen reiseliv. Og det vi selger er vår vakre
1135 natur. Naturen er også en viktig bidragsyter til at nordlendingene
1136 flommer over av stolthet og boglede over sitt hjemsted. Vi bruker
1137 naturen til rekreasjon og det gir oss enorme verdier i form av
1138 folkehelsegevinst. Både fysisk og psykisk. Arealbruk og verdisetting
1139 av arealer som går tapt ved eventuell kraftutbygging må tas ekstra
1140 hensyn til i Nordland.

1141

1142 På dette området er vindkraft en av de dårligste energiformene. I
1143 tillegg kreves det store nettutbygginger for å koble slike anlegg på
1144 strømmettet. Noe som koster ennå mer natur, men også vil gi kunder
1145 en kraftig økning i nettleie. Man vil også ha et stort behov for

1146 balansekraft for å kunne levere de dagene det ikke blåser. Dette vil
1147 kreve investeringer i eksisterende vannkraftverk som ikke
1148 nødvendigvis øker mengden strøm vi produserer, men gir oss
1149 muligheten å produsere mer strøm på kort tid. Dette vil føre til
1150 høyere produksjonskostnader, men ikke minst vil det gi et behov for
1151 å kjøre vannkraftproduksjonen på og av oftere og i større grad enn i
1152 dag. Dette har store konsekvenser for livet i og langs elvene
1153 nedenfor kraftverket. Der endring i vannføring tar livet av både fisk
1154 og planter.

1155
1156 Et godt svar på disse utfordringene er kjernekraft. Her kan man på
1157 arealet til en fotballstadion produsere like mye kraft som vindkraft
1158 trenger 300 km² til å produsere. I tillegg er den stabil og produserer
1159 hver dag, uavhengig av været. Dette vil igjen føre til at man med
1160 kjernekraft som basisproduksjon kan utnytte vår regulerbare
1161 vannkraft mye mer effektivt. Kjernekraftproduksjonen kan plasseres
1162 nært der behovene er og dermed reduserer man behovet for
1163 utbygging av strømmnett. Tap av energi i overføring vil da nærmest
1164 forsvinne. Dette vil kunne gi stabile lave strømpriser, lav nettleie og
1165 gode vilkår for innbyggere, eksisterende og ny næringsaktivitet.

1166 Det å utrede og bygge den nødvendige kraftproduksjonen vil ta tid. I
1167 mellomtiden må vi sørge for at den kraften vi faktisk har tilgjengelig
1168 benyttes på optimal måte for å gi mest samfunnsnytte pr. kwh. Det
1169 vil si at vi trenger et system som kan prioritere hvilke prosjekt som
1170 får tilgang til kraft, ikke som i dag der det er «først til mølla-
1171 prinsippet» som gjelder. Dette er spesielt viktig når man vet at
1172 industri som gir lokale ringvirkninger med arbeidsplasser,
1173 innbyggervekst, skatteinngang til vertskommuner osv gjerne tar
1174 lengre tid å realisere enn for eksempel noen containere som skal
1175 grave etter kryptovaluta, men ikke gir noen lokal merverdi av
1176 kraftforbruket.

1177
1178

1179 Dette må utredes og innføres på en god måte slik at det står stødig i
1180 møte med eventuelle interesser som da ikke når opp i kampen om
1181 kraft. En tanke er et system ala det som benyttes i forbindelse med
1182 spillemidler eller prioriteringer til transportplan der kommunene
1183 lager sin prioriteringsliste som deretter blir satt sammen av fylket.
1184 Det finnes sikkert andre alternativer. Hovedpoenget er at samfunnet
1185 må ha en mulighet å prioritere når man har knapphet på en ressurs.
1186 Dette vil også kunne bli et verktøy for å begrense veksten i

1187 strømprisen da man kan begrense forbruket i forhold til
1188 utbyggingstakten av nett og ny kraftproduksjon.

1189

1190 **Nordland Senterparti vil:**

1191 -Jobbe for at alle potensielle produksjonsmetoder for kraft utredes
1192 og gis like vilkår for å kunne utvikles, også kjernekraft.

1193 -Støtte all kraftproduksjon som i større grad enn andre ivaretar vår
1194 unike natur

1195 -Ivareta konkurransefortrinnet lav og stabil kraftpris gir vårt
1196 næringsliv

1197 -Jobbe for å få utredet og vedtatt en modell for prioritering og
1198 styring med hva kraften vår skal brukes til og i hvilken rekkefølge
1199 systemet tildeler kraft til ulike prosjekter. En kan tenke seg en

1200 modell som ligner spillemiddeltildeling eller prioriteringssystemet i
1201 forbindelse med regional transportplan.

1202 **Resolusjon Nr. 36**

1203 **Sammenfattet av 18 og 20**

1204 **Hovedpulsåren i Nordland**

1205 E6 er hovedpulsåren i Nordland og E6 nord for Fauske har alvorlige
1206 innsnevringar.

1207 12 av 16 tunneler på strekningen E6 Megården–Mørsvikbotn
1208 tilfredsstillar ikke tunnelsikkerhetsforskriften. Dette vil si at vi i dag
1209 kjører gjennom Sørfold på dispensasjon.

1210 Prosjektet i seg selv er vedtatt, men finansieringen er utsatt. Planlagt
1211 oppstart var i 2023, og oppgraderingene er allerede langt på overtid,
1212 men vi mistet finansieringen på målstreken.

1213 Vi har en nullvisjon om drepte og hardt skadde i trafikken, og
1214 oppgraderinger som dette er nettopp det som skal til for å få ned
1215 ulykkesstatistikken. Ikke minst for fremkommeligheten til
1216 beredskapen. Ved farlige situasjoner i Sørfold, Hamarøy og Steigen
1217 rykker politiet ut fra Fauske, og da er hjelpen evig langt unna om
1218 veien er stengt – for ikke snakke om hvis ambulanser må frem.

1219 **Nordland Senterparti mener at:**

- 1220 • E6 Megården-Mørsvikbotn må inn i revidert statsbudsjett for
1221 2023